

STOWARZYSZENIE SAPERÓW POLSKICH

STATUT

Wydanie czwarte

**Tekst z poprawkami uchwalonymi podczas
VII Kongresu SSP w dn. 22.10.2016r. i zgłoszonych do KRS**

Warszawa 2017

Adres:

STOWARZYSZENIE SAPERÓW POLSKICH

ul. 11 Listopada 17/19

03-446 Warszawa

Kontakt;

Tel/fax: 261 872 489

Konto Bankowe:

79 1020 1068 0000 1702 0070 5632

KRS: 0000027166

REGON: 017175479

NIP: 521-31-91-423

Spis Treści:

WSTĘP	4
Rozdział I POSTANOWIENIA OGÓLNE.....	5
Rozdział II CELE STOWARZYSZENIA I SPOSOBY ICH REALIZACJI.....	6
Rozdział III CZŁONKOWIE, ICH PRAWA I OBOWIĄZKI.....	8
Rozdział IV STRUKTURA ORGANIZACYJNA.....	10
Rozdział V WŁADZE JEDNOSTEK TERENOWYCH STOWARZYSZENIA.....	17
Rozdział VI MAJĄTEK I FUNDUSZE.....	20
Rozdział VII ZMIANA STATUTU I ROZWIĄZANIE STOWARZYSZENIA.....	21
Rozdział VIII POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	21
MARSZ SAPERÓW NA OBCZYŻNIE	22
LOGO STOWARZYSZENIA SAPERÓW POLSKICH	23

Wstęp

Stowarzyszenie Saperów Polskich jest organizacją środowiskową zrzeszającą czynnych i byłych żołnierzy oraz pracowników Wojsk Inżynieryjnych Wojska Polskiego, członków ich rodzin a także sympatyków dorobku saperów. Stowarzyszenie Saperów Polskich jest spadkobiercą tradycji saperskich od początków historii Polski. Kultuluje dokonania Korpusu Inżynierów Koronnych I Rzeczypospolitej, Księstwa Warszawskiego, Królestwa Kongresowego, Legionów Polskich oraz polskich formacji zbrojnych walczących o wolność i granice do 1921 roku. Dba o pamięć czynów saperskich w służbie II Rzeczypospolitej, lat wojny oraz okresu powojennego. Stowarzyszenie Saperów Polskich jest kontynuatorem powstałego po II wojnie światowej na Zachodzie Stowarzyszenia Polskich Saperów na Obczyźnie, które zamknęło swoją działalność w 2001 roku. Stowarzyszenie Saperów Polskich współpracuje z konstytucyjnymi władzami Rzeczypospolitej Polskiej i organizacjami pozarządowymi. Członkowie Stowarzyszenia Saperów Polskich uczestniczą w działalności proobronnej. Wzajemne stosunki między członkami Stowarzyszenia Saperów Polskich oparte są na zasadach równości praw i obowiązków, a także żołnierskiego szacunku i koleżeństwa.

Rozdział I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.

Stowarzyszenie Saperów Polskich zwane dalej "Stowarzyszeniem" działa na mocy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o Stowarzyszeniach (Dz.U. Nr 20, poz. 104 z późniejszymi zmianami) oraz niniejszego statutu.

§ 2.

Stowarzyszenie jest apolitycznym, dobrowolnym, samorządnym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, uprawnionym do samodzielnego kształtowania programów swojego działania.

§ 3.

Terenem działania Stowarzyszenia jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej oraz rejon działalności polskich misji i przedstawicielstw wojskowych, a także skupisk żołnierzy-saperów poza obszarem RP. Siedzibą władz naczelnych Stowarzyszenia jest miasto stołeczne Warszawa.

§ 4.

1. Stowarzyszenie Saperów Polskich posiada osobowość prawną.
2. Nazwa: Stowarzyszenie Saperów Polskich i logo Stowarzyszenia Saperów Polskich są prawnie zastrzeżone. Wizerunek loga Stowarzyszenia Saperów Polskich w załączniku nr 1.
3. Stowarzyszenie Saperów Polskich posługuje się historycznymi barwami saperskimi „czerwień i czerń”.
4. Dzień 23 czerwca ustanawia się Świętem Stowarzyszenia Saperów Polskich .
5. Dzień ten upamiętnia powołanie do życia w 1956 roku w Londynie Stowarzyszenia Polskich Saperów na Obczyźnie.

§ 5.

1. Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków. Do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników wynagradzanych ze środków Stowarzyszenia.
2. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą na ogólnych zasadach określonych w odrębnych przepisach prawa. Dochód z działalności gospodarczej Stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków, także gdy są pracownikami Stowarzyszenia.
3. Działalność statutowa Stowarzyszenia na terenach i obiektach znajdujących się w zarządzie lub użytkowaniu określonych organów wojskowych prowadzona jest na podstawie odpowiedniego porozumienia z organami upoważnionymi przez Ministra Obrony Narodowej.

§ 6.

Stowarzyszenie może powołać jednostki terenowe – Koła, jak również Koła działające poza granicami kraju. Terenowa jednostka organizacyjna Stowarzyszenia może posiadać osobowość prawną.

§ 7.

Stowarzyszenie może ustanawiać i używać własnych odznak organizacyjnych, pieczęci i druków firmowych, a także wydawać własne wydawnictwa.

§ 8.

Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o tym samym lub podobnym profilu działania.

§ 9.

W przypadkach szczególnych nie ujętych w niniejszym statucie decyzję dotyczącą przyznania uprawnień członkowskich podejmuje Zarząd Główny Stowarzyszenia.

Rozdział II

CELE STOWARZYSZENIA I SPOSOBY ICH REALIZACJI

§ 10.

1. Celami Stowarzyszenia są:

- 1) integracja środowisk saperskich i żołnierzy Wojsk Inżynieryjnych, kultywowanie i upowszechnianie tradycji saperskiej;
- 2) utrwalanie w pamięci narodowej, a zwłaszcza wśród młodzieży, ogólnie pojętej działalności saperskiej z lat wojen i pokoju;
- 3) popularyzowanie i propagowanie spraw obronności kraju ze szczególnym uwzględnieniem problematyki inżynieryjnej;
- 4) sprawowanie opieki nad miejscami pamięci narodowej związanymi z działalnością saperów;
- 5) prowadzenie działalności w zakresie poradnictwa, pomocy i propagowania zasad bezpieczeństwa przy pracach inżynieryjnych, a szczególnie z materiałami wybuchowymi i innymi środkami niebezpiecznymi;
- 6) troska o sprawy bytowe saperów, żołnierzy Wojsk Inżynieryjnych i ich rodzin.

2. Cele Stowarzyszenie osiąga przez:

- 1) działalność nieodpłatną:
  - organizowanie zebrań i spotkań członków,
  - uczestniczenie w uroczystościach związanych ze świętami państwowym i rocznicami upamiętniającymi działalność saperów i żołnierzy Wojsk Inżynieryjnych oraz uroczystościach DNIA SAPERA – Święta Wojsk Inżynieryjnych,
  - upowszechnianie w prasie, TV, radiu i we własnych wydawnictwach historii jednostek wojskowych, saperów i żołnierzy Wojsk Inżynieryjnych promowanie ich dokonań w kraju i zagranicą w czasie wojen i pokoju, podczas operacji rozminowania kraju w latach 1945 – 1956, oczyszczania

- terenu z materiałów wybuchowych i niebezpiecznych w akcjach zwalczania klęsk żywiołowych i w misjach pokojowych ONZ,
- współdziałanie z innymi organizacjami, organami administracji państwowej, samorządowej, jednostkami wojskowymi zwłaszcza Wojsk Inżynieryjnych, szkołami i zakładami pracy,
  - rozpoznawanie stanu materialnego członków Stowarzyszenia i ich rodzin oraz udzielanie potrzebującym odpowiedniego wsparcia,
  - występowanie w obronie interesów zawodowych, środowiskowych i kombatanckich, a także podnoszenie kwalifikacji członków Stowarzyszenia,
  - prowadzenie kursów specjalistycznych oraz doradztwa technicznego.
  - występowanie o nadanie odznaczeń i wyróżnień za działalność saperską podczas wojen, rozminowania i oczyszczania kraju, zwalczania klęsk żywiołowych.
- 2) działalność odpłatną:
- wydawanie własnego biuletynu pod nazwą "SAPER",
  - organizowanie imprez integrujących, uroczystych jubileuszy, podróży geograficzno-historycznych, wyjazdów na pokazy działania wojsk i sprzętu wojskowego, kursów wystaw, sympozjów i konferencji naukowych związanych z obronnością kraju, a zwłaszcza z szeroko rozumianą działalnością saperską.
- 3) dla osiągnięcia swoich celów Stowarzyszenie może wspierać działalność innych osób prawnych oraz osób fizycznych, których działalność zbieżna jest z celami Stowarzyszenia, oraz może przyjmować zlecenia organizacji rządowych i pozarządowych zgodnie z jej statutowymi celami.
- 4) Stowarzyszenie nie może:
- udzielać pożyczek lub zabezpieczeń zobowiązań majątkiem Stowarzyszenia w stosunku do jego członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi pracownicy pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwane w dalszych punktach statutu „osobami bliskimi”;
  - przekazać swojego majątku na rzecz swoich członków, członków organu Stowarzyszenia lub pracowników Stowarzyszenia oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazywanie to następuje bezpłatnie lub na preferowanych warunkach;
  - wykorzystywać majątku Stowarzyszenia na rzecz członków Stowarzyszenia, członków organów Stowarzyszenia oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika ze statutowego celu Stowarzyszenia;
  - dokonywać zakupu na szczególnych zasadach towarów lub usług od podmiotów w których uczestniczą członkowie Stowarzyszenia, członkowie organów Stowarzyszenia lub pracownicy Stowarzyszenia oraz ich osoby bliskie.

3. Stowarzyszenie saperów Polskich ma prawo do oceny kwalifikacji zawodowych swoich członków w zakresie:

- zarządzania w sytuacjach kryzysowych;
- technologii robót minerskich;

- projektowania i budowy prowizoriów komunikacyjnych oraz nadawania im odpowiednich certyfikatów kwalifikacyjnych. Szczegółowe zasady procesu kwalifikacji i certyfikacji określa regulamin.

Rozdział III

CZŁONKOWIE, ICH PRAWA I OBOWIĄZKI

§ 11.

1. Członkami Stowarzyszenia mogą być osoby fizyczne i prawne.
2. Osoba prawna może być jedynie wspierającym członkiem Stowarzyszenia.

§ 12.

Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na:

1. członków zwyczajnych;
2. członków wspierających;
3. członków honorowych.

§ 13.

1. Członkiem zwyczajnym może być osoba fizyczna, posiadająca zdolność do czynności prawnych i nie pozbawiona praw publicznych, cudzoziemiec, mający stałe zameldowanie na terytorium Rzeczypospolitej oraz cudzoziemiec, służący w polskich Siłach Zbrojnych identyfikujący się ze statutowymi celami Stowarzyszenia.
2. O przyjęciu danej osoby w poczet członków zwyczajnych decyduje Zarząd Koła w formie uchwały, na podstawie pisemnej deklaracji kandydata.
3. Od odmowy przyjęcia w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia zainteresowanemu przysługuje prawo zaskarżenia tej uchwały do Walnego Zebrania Członków, w terminie 14 dni od jej doręczenia.
4. Żołnierze zawodowi, słuchacze i studenci szkół (uczelni) wojskowych o profilu Wojsk Inżynieryjnych mogą uczestniczyć w działalności Stowarzyszenia na zasadach określonych w Ustawie o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (jednolity tekst – Dz.U. 97.10.55).

§ 14.

1. Członkiem wspierającym może być osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych, lub osoba prawna zainteresowana statutową działalnością Stowarzyszenia, która zadeklarowała na jej rzecz pomoc finansową lub rzeczową. Osoba prawna działa w Stowarzyszeniu przez swojego przedstawiciela.
2. Członek wspierający obowiązany jest do opłacenia składek członkowskich.
3. O przyjęciu członka wspierającego decyduje Zarząd na wniosek ubiegającej się o to osoby określonej w ust. 1.

§ 15.

1. Członkiem honorowym może być osoba fizyczna, która wniosła wybitny wkład w rozwój idei Stowarzyszenia lub w inny szczególny sposób zasłużyła się dla

Stowarzyszenia. Nadanie godności członka honorowego Stowarzyszenia następuje na podstawie uchwały Kongresu, na wniosek Zarządu Głównego.

2. Członkowie honorowi korzystają z uprawnień:
  - 1) uczestniczą w obradach Kongresu Stowarzyszenia z głosem stanowiącym;
  - 2) mogą brać udział w posiedzeniach Zarządu Głównego Stowarzyszenia.

§ 16.

1. Członkowie zwyczajni, honorowi i wspierający należą organizacyjnie do właściwego terenowego Koła.
2. Za szczególne zasługi członkowie mogą być wyróżniani:
  - 1) listem pochwalnym;
  - 2) dyplomem;
  - 3) ryngrafem Stowarzyszenia;
  - 4) odznaką pamiątkową Stowarzyszenia
  - 5) wpisem do Księgi Honorowej Stowarzyszenia;
  - 6) wystąpieniem z wnioskiem o nadanie odznaczenia lub orderu.

§ 17.

Członek zwyczajny ma prawo:

1. wybierać i być wybranym do władz Stowarzyszenia (czynne i bierne prawo wyborcze);
2. wypowiadania się we wszystkich sprawach omawianych na zebraniach i Kongresach Stowarzyszenia, dokonywania oceny działalności Stowarzyszenia, jego władz i członków;
3. zgłaszania opinii i wniosków organom Stowarzyszenia;
4. korzystania z urządzeń, świadczeń i pomocy Stowarzyszenia;
5. noszenia odznaki Stowarzyszenia;
6. zaskarżania uchwał lub orzeczeń władz Stowarzyszenia w sprawach członkowskich. (właściwą władzą do rozpatrzenia odwołania jest władza nadrzędna) ;
7. współdecydowania o programie działania Stowarzyszenia, poprzez uczestniczenie w podejmowaniu stosownych uchwał i występowania z inicjatywą uchwałodawczą.

§ 18.

Członek zwyczajny obowiązany jest do:

1. aktywnego uczestniczenia w pracach Stowarzyszenia oraz propagowania jego celów i programu;
2. przestrzegania statutu, regulaminów i uchwał władz Stowarzyszenia,
3. regularnego opłacania składek i innych świadczeń obowiązujących w Stowarzyszeniu;
4. dbania o prestiż Stowarzyszenia oraz honor i godność jego członków.

§ 19.

1. Członek wspierający, z wyjątkiem czynnego i biernego prawa wyborczego, posiada prawo określone w §17.

2. Członek wspierający jest obowiązany do regularnego wywiązywania się z deklarowanych świadczeń oraz przestrzegania uchwał i regulaminów Stowarzyszenia.

§ 20.

1. Członkostwo ustaje na skutek:
  - 1) dobrowolnej rezygnacji z przynależności do Stowarzyszenia, zgłoszonej na piśmie Zarządowi Koła;
  - 2) śmierci członka;
  - 3) utraty osobowości prawnej przez członka wspierającego, będącego osobą prawną;
  - 4) na wniosek Zarządu Koła w razie niewywiązywania się z obowiązków członka Stowarzyszenia;
  - 5) wykluczenia ze Stowarzyszenia na skutek prawomocnego orzeczenia Sądu Koleżeńskiego, w wypadku naruszenia zasad statutowych, nieprzestrzegania uchwał i regulaminów, działania na szkodę Stowarzyszenia lub na skutek pozbawienia członka praw publicznych prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego;
  - 6) pozbawienia godności członka honorowego, w wyniku uchwały władzy, która tę godność nadała;
2. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 3 Zarząd, a w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 4 i 5, Sąd Koleżeński zobowiązany jest zawiadomić członka o skreśleniu lub wykluczeniu, wskazując jednocześnie władzę uprawnioną do rozpatrzenia odwołania oraz termin złożenia odwołania. Uchwały oraz orzeczenia w wyżej określonych sprawach mogą być zaskarżone w terminie trzydziestu dni, od daty ich doręczenia.
3. Ponowne przyjęcie do Stowarzyszenia osób, które utraciły członkostwo zwyczajne lub wspierające na podstawie ust. 1 pkt 3, następuje na podstawie uchwały Zarządu.

Rozdział IV

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

§ 21.

1. Władzami naczelnymi Stowarzyszenia są:
  - 1) Kongres Krajowy,
  - 2) Zarząd Główny,
  - 3) Główna Komisja Rewizyjna,
  - 4) Główny Sąd Koleżeński,
2. Jednostkami terenowymi Stowarzyszenia są:
  - 1) Koła,
  - 2) Koła działające poza granicami kraju.
3. Koło może być powołane jeśli na danym terenie mieszka, pełni służbę lub pracuje co najmniej 8 członków zwyczajnych. O utworzeniu Kół i ich zasięgu terytorialnym oraz ich likwidacji decyduje Zarząd Główny. Do powołania Koła przez Zarząd Główny wymagany jest wniosek 8 osób deklarujących przystąpienie do Stowarzyszenia.
4. Władzami Koła Stowarzyszenia są:
  - 1) Walne Zebranie Koła,

- 2) Zarząd Koła,
- 3) Komisja Rewizyjna Koła,

§ 22.

1. Kadencja wszystkich władz Stowarzyszenia trwa 4 lata, a ich wybór odbywa się w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością głosów, w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania członków. Wybór władz następuje spośród nieograniczonej liczby kandydatów.
2. Uchwały Stowarzyszenia, o ile zgromadzeni nie uchwalą inaczej, podejmowane są w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania członków. Zgromadzeni mogą uchwalić głosowanie tajne.
3. W przypadku ustąpienia, wykluczenia lub śmierci członka władz Stowarzyszenia w trakcie kadencji, skład osobowy tych władz uzupełniany jest spośród nie wybranych kandydatów, wg kolejności liczby uzyskanych głosów. Liczba dokooptowanych w ten sposób członków władz nie może przekroczyć 1/3 liczby członków pochodzących z wyborów. Uzupełnienia składu władz przeprowadza się, jeżeli do końca kadencji pozostało więcej niż sześć miesięcy.

KONGRES STOWARZYSZENIA

§ 23.

1. Kongres Stowarzyszenia jest najwyższą władzą Stowarzyszenia i jest zwoływany w połowie i na zakończenie kadencji władz Stowarzyszenia.
2. W Kongresie Stowarzyszenia biorą udział:
  - 1) z głosem stanowiącym - członkowie zwyczajni (delegaci) oraz członkowie honorowi;
  - 2) z głosem doradczym - członkowie wspierający (członkowie władz naczelných, jeżeli nie są delegatami), zaproszeni goście;
3. O terminie, miejscu i porządku obrad Kongresu Stowarzyszenia, Zarząd Główny powinien powiadomić członków (delegatów) co najmniej 30 dni przed terminem.

§ 24.

1. Kongres Stowarzyszenia może być zwyczajny lub nadzwyczajny.
2. Kongres Stowarzyszenia obraduje wg uchwalonego przez siebie regulaminu obrad.
3. Obradami Kongresu Stowarzyszenia kieruje Prezydium w składzie: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, dwaj sekretarze.
4. Członek ustępujących władz nie może wejść w skład Prezydium Kongresu i powołanych na nim komisji.

§ 25.

1. Nadzwyczajny Kongres Stowarzyszenia zwołuje Zarząd Główny:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na żądanie Głównej Komisji Rewizyjnej,
  - 3) na pisemny wniosek co najmniej 1/3 ogólnej liczby zarządów Kół lub 1/3 delegatów (członków zwyczajnych).

2. Zarząd Główny jest zobowiązany zwołać Nadzwyczajny Kongres Stowarzyszenia w ciągu dwóch miesięcy, od dnia otrzymania żądania lub wniosku określonego w ust. 1.
3. Nadzwyczajny Kongres Stowarzyszenia obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których został zwołany, a uczestniczą w nim delegaci wybrani na ostatni Kongres zwyczajny.

§ 26.

Uchwały kongresu Stowarzyszenia zapadają większością głosów przy obecności:

1. w pierwszym terminie - co najmniej połowy upoważnionych do głosowania członków,
2. w drugim terminie - minimum 40 minut po pierwszym - bez względu na liczbę osób upoważnionych do głosowania.

§ 27.

Do kompetencji Kongresu Stowarzyszenia należy:

1. uchwalanie statutu i jego zmian,
2. uchwalenie głównych kierunków działania Stowarzyszenia,
3. uchwalenie regulaminów niezastrzeżonych do właściwości innych władz Stowarzyszenia,
4. wybór i odwołanie Prezesa oraz członków władz naczelnych,
5. uchwalanie zasad zatrudnienia i wynagradzania pracowników,
6. rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu Głównego,
7. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego oraz podejmowanie uchwał,
8. udzielania lub odmówienia udzielenia absolutorium ustępującym władzom, na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej,
9. nadawanie i pozbawianie godności członka honorowego Stowarzyszenia na wniosek Zarządu Głównego,
10. podejmowanie uchwał w sprawie rozporządzania majątkiem Stowarzyszenia,
11. podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych pod obrady,
12. podjęcie uchwały o rozwiązaniu Stowarzyszenia i przeznaczeniu jego majątku.

§ 28.

Liczba mandatów przysługującym Kołom jest proporcjonalna do liczby członków zwyczajnych w poszczególnych Kołach i jest określana przed każdym Kongresem uchwałą Zarządu Głównego.

ZARZĄD GŁÓWNY

§ 29.

1. Zarząd Główny jest najwyższą władzą Stowarzyszenia między Kongresami Stowarzyszenia kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia. Za swoją pracę i działania odpowiada przed Kongresem Stowarzyszenia.
2. Wyboru członków Zarządu Głównego dokonuje Kongres Stowarzyszenia.

§ 30.

1. W skład Zarządu Głównego wchodzi Prezes oraz do 14 członków. Na swym pierwszym posiedzeniu Zarząd Główny wybiera ze swego grona dwóch Wiceprezesów, Sekretarza i Skarbnika.
2. Prezes, Wiceprezesi, Sekretarz i skarbnik stanowią Prezydium Zarządu Głównego.
3. Prezes Stowarzyszenia kieruje pracami Zarządu.
4. Zasady i tryb działania Zarządu Głównego i jego Prezydium ustala regulamin uchwalony przez Zarząd Główny.
5. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej niż dwa razy na rok.
6. W razie długotrwałej niemożności pełnienia obowiązków przez Prezesa funkcję tę obejmuje Wiceprezes wyznaczony przez Zarząd Główny.

§ 31.

1. Do obowiązków Zarządu Głównego należy:
  - 1) zwoływanie Kongresu Stowarzyszenia,
  - 2) realizacja programu i celów Stowarzyszenia oraz wykonywanie uchwał Kongresu Stowarzyszenia,
  - 3) określanie szczegółowych kierunków działania Stowarzyszenia,
  - 4) uchwalanie okresowych programów pracy Stowarzyszenia oraz zatwierdzanie rocznych sprawozdań z działalności,
  - 5) uchwalanie budżetu Stowarzyszenia i zatwierdzanie rocznych sprawozdań finansowych,
  - 6) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz,
  - 7) powoływanie i rozwiązywanie jednostek terenowych – Zarządów Kół,
  - 8) koordynowanie działalności jednostek terenowych,
  - 9) zawieszanie w czynnościach Zarządów Kół, jeżeli ich działalność jest niezgodna z przepisami prawa, postanowieniami statutu lub uchwałami władz Stowarzyszenia,
  - 10) określenie wysokości opłat wpisowych i składek członkowskich,
  - 11) zawieszanie uchwał zarządów Kół w razie ich sprzeczności z przepisami prawa, postanowieniami statutu oraz uchwałami władz nadrzędnych,
  - 12) zarządzanie majątkiem Stowarzyszenia,
  - 13) podejmowanie uchwał o nabywaniu, zbywaniu i obciążaniu majątku nieruchomości i ruchomego Stowarzyszenia,
  - 14) uchwalanie regulaminu określonego przepisami szczegółowymi statutu,
  - 15) podejmowanie uchwał o przynależności Stowarzyszenia do krajowych i międzynarodowych organizacji oraz delegowanie przedstawicieli Stowarzyszenia do tych organizacji i na imprezy zagraniczne,
  - 16) zawieranie porozumień o współpracy z organami administracyjnymi i władzami naczelnymi innych organizacji,
  - 17) organizowanie i nadzorowanie działalności gospodarczej,
  - 18) zgłaszanie wniosków o nadanie przez Kongres Stowarzyszenia godności członka honorowego Stowarzyszenia,
  - 19) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu Koła w sprawach określonych w § 20 ust. 1 pkt 4 oraz w sprawach odmowy przyjęcia w poczet członków (zwyczajnych, wspierających),

- 20) występowanie z wnioskiem do Głównego Sądu Koleżeńskiego o ukaranie pełniącego funkcję we władzach Stowarzyszenia członka, który popełnił przewinienie,
  - 21) inspirowanie, organizowanie i rozwijanie pomocy socjalno - materialnej dla członków w ramach możliwości Stowarzyszenia,
  - 22) wykonywanie zadań powierzonych przez Kongres Stowarzyszenia.
  - 23) powoływanie zespołu ekspertów do nadawania certyfikatów.
2. W razie zawieszenia Zarządu Koła (ust. 1 pkt. 9) Zarząd Główny powołuje Zarząd Tymczasowy Koła, który pełni swoje funkcje do czasu wyboru nowego Zarządu Koła przez Walne Zebranie Członków Koła.
  3. Uchwały w sprawach określonych w ust. 1 pkt 6, 8 i 10 wymagają większości 2/3 głosów.
  4. Od uchwał Zarządu Głównego w sprawach określonych w ust. 1 pkt 6, 8, 9 i 12 przysługuje prawo do odwołania do Kongresu Stowarzyszenia, w terminie 30 dni od daty otrzymania uchwały Zarządu Głównego - za jego pośrednictwem. Odwołanie rozpatrywane jest na najbliższym Kongresie Stowarzyszenia.

§ 32.

1. Do rozpracowania poszczególnych problemów ekonomicznych, prawnych lub organizacyjnych związanymi z działalnością statutową Stowarzyszenia Zarząd Główny może powoływać na okres swej kadencji zespoły pomocnicze - komisje problemowe, określając ich skład, zadania oraz termin zakończenia poszczególnych prac.
2. Powołane zespoły pomocnicze - komisje problemowe przekładają Zarządowi sprawozdania ze swojej działalności oraz wnioski.

§ 33.

Posiedzenie Zarządu Głównego zwołuje Prezydium Zarządu z własnej inicjatywy lub na wniosek 1/2 ogólnej liczby członków Zarządu Głównego, w terminie 21 dni od daty zgłoszenia wniosku.

§ 34.

W okresie między posiedzeniami Zarządu Głównego prezydium kieruje pracami Stowarzyszenia zgodnie z regulaminem uchwalonym przez Zarząd Główny.

§ 35.

1. Do obowiązków Prezydium Zarządu Głównego w szczególności należy:
  - 1) wykonywanie uchwał Zarządu Głównego,
  - 2) przygotowanie projektów planów działania i preliminarzy budżetowych Stowarzyszenia,
  - 3) bieżący nadzór nad działalnością terenowych jednostek organizacyjnych Stowarzyszenia,
  - 4) powoływanie zespołów (komisji) o charakterze doraźnym i opiniodawczym,
  - 5) powiadomienie na najbliższym posiedzeniu Zarządu Głównego o podjętych uchwałach.

2. Posiedzenie Prezydium Zarządu zwołuje Prezes, a w razie jego nieobecności (np. z powodu dłuższego wyjazdu, choroby) - wyznaczony wiceprezes. Posiedzenia zwołuje się w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.
3. Uchwały Prezydium Zarządu Głównego wymagają zatwierdzenia na posiedzeniu Zarządu Głównego.
4. Na posiedzeniu Prezydium mogą być zapraszane z głosem doradczym osoby z poza statutowego składu Prezydium.

GŁÓWNA KOMISJA REWIZYJNA

§ 36.

Główna Komisja Rewizyjna jest władzą Stowarzyszenia powołana do sprawowania kontroli nad jego działalnością i odpowiada za swoją działalność przed Kongresem Stowarzyszenia.

§ 37.

Główna Komisja Rewizyjna składa się z trzech do pięciu członków, którzy na pierwszym posiedzeniu wybierają ze swego grona Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz Sekretarza.

§ 38.

1. Do zakresu działania Głównej Komisji Rewizyjnej należy:
  - 1) przeprowadzenie przynajmniej raz na rok kontroli działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia, z uwzględnieniem celowości, rzetelności, prawidłowości oraz zgodności z przepisami statutu i uchwałami władz. Kontrola ta nie obejmuje działania Głównego Sądu Koleżeńskiego,
  - 2) przedstawienie Zarządowi Głównemu protokołów pokontrolnych wraz z wnioskami,
  - 3) nadzorowanie Komisji Rewizyjnych niższego szczebla,
  - 4) prawo żądania zwołania Kongresu Stowarzyszenia, w razie nie zwołania go przez Zarząd Główny, w terminie lub trybie ustalonym przez statut, a także prawo żądania zwołania posiedzenia Zarządu,
  - 5) prawo żądania zwołania posiedzenia Zarządu Głównego, celem omówienia uwag, wniosków i zaleceń wynikających z kontroli wewnętrznej i zewnętrznej. Posiedzenie Zarządu głównego w takim wypadku powinno się odbyć nie później niż 14 dni od daty złożenia wniosku (żądania),
  - 6) uchwalenie własnego regulaminu działania oraz regulaminów komisji niższego szczebla,
  - 7) składanie sprawozdań na Kongresie Stowarzyszenia ze swej działalności oraz zgłaszanie wniosków o udzielenie lub odmowę udzielenia absolutorium władzom naczelnym Stowarzyszenia, bądź każdemu członkowi oddzielnie.
2. Główna Komisja Rewizyjna ma prawo żądania od członków i władz Stowarzyszenia wszystkich szczebli złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień dotyczących kontrolowanych spraw.

§ 39.

1. Członkowie Głównej Komisji rewizyjnej mają prawo udziału z głosem doradczym, w posiedzeniach Zarządu Głównego i jego Prezydium.
2. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej nie mogą pełnić innych funkcji we władzach Stowarzyszenia.
3. Między członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej, a członkiem Zarządu nie może zaistnieć pokrewieństwo, powinowactwo ani podległość z tytułu zatrudnienia.
4. Członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej nie może być osoba, która była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej.
5. Członkostwo w Głównej Komisji Rewizyjnej wygasa na skutek śmierci, złożenia rezygnacji oraz w przypadku skazania na karę pozbawienia praw publicznych oraz na podstawie postanowień zawartych w § 22 statutu.

§ 40.

W wypadku określonym w § 38 ust. 1 pkt 4 Kongres Stowarzyszenia powinien być zwołany nie później niż 30 dni od daty zgłoszenia żądania, a zebranie Zarządu nie później niż 14 dni od daty zgłoszenia żądania. W razie nieskuteczności zgłoszonego żądania Główna Komisja Rewizyjna ma prawo zwoływania Kongresu Stowarzyszenia lub zebrania Zarządu Głównego.

GLÓWNY SĄD KOLEŻEŃSKI

§ 41.

Główny Sąd Koleżeński jest władzą Stowarzyszenia odpowiadający za swoją działalność przed Kongresem Stowarzyszenia i powołany do:

- 1) rozpatrywania i rozstrzygania spraw związanych z naruszeniem przez członków postanowień statutu, uchwał władz lub działaniem na szkodę Stowarzyszenia;
- 2) rozstrzygania sporów i zatargów wynikłych między członkami Stowarzyszenia;
- 3) rozpatrywania spraw wniesionych przez Zarząd Główny, Główną Komisję Rewizyjną lub Zarząd Koła, w odniesieniu do osób pełniących funkcje we władzach Stowarzyszenia;
- 4) orzekania w kwestiach zgodności ze statutem wewnętrznych przepisów i decyzji władz Stowarzyszenia;
- 5) uchwalania regulaminu określającego tryb i zasady działania Głównego Sądu Koleżeńskiego oraz rzeczników dyscyplinarnych w Zarządzie Głównym i Kołach;
- 6) rozpoznawania i rozstrzygania sporów między członkami a władzami Stowarzyszenia.

§ 42.

1. Główny Sąd Koleżeński składa się z 9 członków, którzy na pierwszym posiedzeniu wybierają ze swego grona Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza.
2. Członkowie Głównego Sądu Koleżeńskiego nie mogą pełnić funkcji w innych władzach Stowarzyszenia.
3. Główny Sąd Koleżeński i rzecznik dyscyplinarny przy Zarządzie Głównym działają na podstawie regulaminów zatwierdzonych przez Kongres.

§ 43.

Główny Sąd Koleżeński Stowarzyszenia może wymierzać następujące kary:

- 1) upomnienie;
- 2) nagane;
- 3) zawieszenie w prawach członka na okres od 2 do 12 miesięcy;
- 4) wykluczenie ze Stowarzyszenia.

Rozdział V

WŁADZE JEDNOSTEK TERENOWYCH STOWARZYSZENIA

§ 44.

1. W celu sprawnej realizacji zadań wynikających ze statutu, Zarząd Główny powołuje Zarządy Kół, wg zasad określonych w § 6 i § 21 ust. 3 statutu.
2. Rozwiązanie Koła następuje na podstawie uchwały Zarządu Głównego w przypadku:
  - 1) zaprzestania faktycznej działalności przez Koło lub zmniejszenia stanu liczebności członków poniżej liczby wymaganej do jego powołania przez okres dłuższy niż jeden rok,
  - 2) złożenia przez Zarząd Koła wniosku o rozwiązanie Koła.

WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW KOŁA

§ 45.

1. Walne Zebranie Członków Koła jest najwyższą władzą Koła.
2. Walne zebranie Członków Koła może być zwyczajne i nadzwyczajne.
3. Do Walnego Zebrania Członków Koła należy:
  - 1) uchwalanie programów działania Koła,
  - 2) wybór i odwołanie prezesa oraz członków władz Koła,
  - 3) wybór o odwołanie delegatów i ich zastępców na Kongres Stowarzyszenia,
  - 4) wybór i odwołanie rzecznika dyscyplinarnego Koła,
  - 5) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań władz Koła oraz udzielanie absolutorium ustępującym władzom.

§ 46.

W Walnym Zebraniu Członków Koła biorą udział:

1. z głosem stanowiącym - członkowie zwyczajni i honorowi Koła,
2. z głosem doradczym - przedstawiciele członków wspierających z terenu działania Koła, członkowie władz naczelnych Stowarzyszenia oraz zaproszeni goście.

§ 47.

1. Walne Zebranie Członków Koła zwołuje Zarząd Koła, powiadamiając członków o jego miejscu, proponowanym porządku obrad i terminie na co najmniej 21 dni przed wyznaczonym terminem.
2. Postanowienia § 22 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 48.

1. Nadzwyczajne Walne Zebrania Członków Koła zwołuje Zarząd Koła:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na żądanie Zarządu Głównego,
  - 3) na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej lub Komisji Rewizyjnej Koła,
  - 4) na pisemny wniosek co najmniej 1/3 członków Koła.
2. Zarząd Koła jest obowiązany zwołać Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Koła w ciągu czterech tygodni od daty złożenia wniosku lub żądania, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 3 i 4.
3. W wypadku nie zwołania przez Zarząd Koła Walnego Zebrania Członków Koła, w terminie lub trybie określonym w statucie, uprawnioną władzą do jego zwołania jest Komisja Rewizyjna Koła.
4. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Koła obraduje nad sprawami, dla których zostało zwołane.
5. Postanowienia § 26 stosuje się odpowiednio.

ZARZĄD KOŁA

§ 49.

Zarząd Koła kieruje działalnością Stowarzyszenia na terenie swojego działania, zgodnie z uchwałami władz nadrzędnych.

§ 50.

1. Zarząd Koła składa się z Prezesa oraz 3 - 5 członków. Na swym pierwszym posiedzeniu Zarząd Koła wybiera ze swojego grona wiceprezesa, sekretarza oraz skarbnika. W sytuacji gdy Koło liczy 8 – 15 członków, Zarząd Koła wybiera ze swego grona Prezesa, sekretarza i skarbnika.
2. Posiedzenia Zarządu Koła odbywają się w miarę potrzeby.
3. Do zbadania spraw i problemów organizacyjnych, ekonomicznych oraz opracowania wniosków, Zarząd Koła może powoływać zespoły pomocnicze, określając ich skład oraz zadania.
4. Posiedzenia zarządu Koła zwołuje Prezes Zarządu Koła z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej trzech członków Zarządu Koła, w terminie 14 dni od zgłoszenia wniosku.
6. W razie długotrwałej niemożliwości pełnienia swej funkcji przez prezesa Zarządu Koła, funkcję tę obejmuje na ten okres wiceprezes wyznaczony przez Zarząd Koła.

§ 51.

Do obowiązków Zarządu Koła należy:

- 1) wykonywanie uchwał Walnego Zebrania Członków Koła oraz uchwał władz nadrzędnych,
- 2) określenie szczegółowych kierunków działania Koła,
- 3) uchwalanie budżetu Koła i zatwierdzanie rocznego sprawozdania finansowego,
- 4) reprezentowanie Koła na zewnątrz,
- 5) zarządzanie majątkiem Koła w ramach posiadanych pełnomocnictw,

- 6) zbieranie składek członkowskich i opłat wpisowych,
- 7) wykonywanie zadań zleconych przez Zarząd Główny,
- 8) przyjmowanie członków zwyczajnych i wspierających oraz ich skreślanie z powodu naruszania zasad określonych w § 19 ust. 2 i § 20 ust. 1 pkt 3 statutu,
- 9) uchwalanie wniosków o rozwiązaniu Koła,
- 10) współdziałanie z pokrewnymi Stowarzyszeniami działającymi na terenie Koła,
- 11) zwoływanie zwyczajnych i nadzwyczajnych Walnych Zebrań Członków Koła,
- 12) składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Koła.

§ 52.

Szczegółowy tryb i zasady działania zarządów Kół określa regulamin uchwalony przez te zarządy, na podstawie regulaminu uchwalonego przez Zarząd Główny.

KOMISJA REWIZYJNA KOŁA

§ 53.

Komisja rewizyjna Koła jest władzą powołaną do sprawowania kontroli działalności Zarządu Koła.

§ 54.

Komisja Rewizyjna Koła składa się z 3 członków, którzy na swym pierwszym posiedzeniu wybierają ze swojego grona: przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego i sekretarza. W sytuacji, gdy Koło liczy 8 – 15 członków, Komisja Rewizyjna składa się z Przewodniczącego i Sekretarza.

§ 55.

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

- 1) kontrola działalności Zarządu Koła pod względem celowości, prawidłowości i zgodności z przepisami prawa, postanowieniami statutu i uchwał władz nadrzędnych.
- 2) współpraca z Główną Komisją Rewizyjną.
- 3) przedstawienie Zarządowi Koła uwag, wniosków i zaleceń pokontrolnych dotyczących działalności statutowej i finansowej.
- 4) zgłaszanie władzom nadrzędnym umotywowanych wniosków o uchylenie uchwał Zarządu Koła sprzecznych z postanowieniami prawa, statutu lub uchwałami władz nadrzędnych.
- 5) przedkładanie Walnemu Zebraniu Członków Koła sprawozdań ze swojej działalności oraz przedkładanie wniosków o udzielenie lub odmowę udzielenia absolutorium Zarządowi Koła.

§ 56.

Komisja Rewizyjna Koła jest zobowiązana przeprowadzić kontrolę działalności Zarządu Koła co najmniej raz na pół roku.

§ 57.

Członkowie Komisji Rewizyjnej Koła mają prawo udziału z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Koła.

§ 58.

Szczegółowy tryb i zasady działania Komisji Rewizyjnej Kół określa regulamin uchwalony przez te Komisje, na podstawie regulaminu uchwalonego przez Główną Komisję Rewizyjną.

§ 59.

Członkowie Komisji Rewizyjnej Koła nie mogą pełnić innych funkcji we władzach Stowarzyszenia.

Rozdział VI

MAJĄTEK I FUNDUSZE

§ 60.

1. Majątek Stowarzyszenia stanowią nieruchomości, ruchomości i fundusze.
2. Źródłami powstania majątku Stowarzyszenia są:
  - 1) opłaty wpisowe i składki członkowskie,
  - 2) dochody z nieruchomości i ruchomości stanowiących własność lub będące w użytkowaniu Stowarzyszenia,
  - 3) dotacje,
  - 4) darowizny, zapisy i spadki,
  - 5) wpływy z działalności statutowej,
  - 6) dochody z ofiarności społeczeństwa,
  - 7) dywidendy należne Stowarzyszeniu z tytułu uczestnictwa w spółkach kapitałowych.
3. Środki pieniężne, niezależnie od ich źródeł pochodzenia, mogą być przechowywane wyłącznie w banku na koncie Stowarzyszenia. Wpłaty gotówkowe winny być, przy uwzględnieniu bieżących potrzeb, jak najszybciej przekazane na konto bankowe. Biuro Zarządu Głównego dysponuje zaliczkami na finansowanie bieżących zobowiązań Stowarzyszenia.
4. Składki członkowskie powinny być wpłacane co kwartał do 15 dnia miesiąca następnego po upływie poprzedniego kwartału.
5. Stowarzyszenie prowadzi gospodarkę finansową oraz rachunkowość zgodnie z obowiązującymi przepisami.
6. Zarządy Kół dysponują swoim majątkiem na zasadach określonych przez Zarząd Główny.

§ 61.

1. Wiarygodność oświadczeń woli, pism i dokumentów w przedmiocie praw i obowiązków majątkowych Stowarzyszenia, potwierdzone są dwoma podpisami: Prezesa i Skarbnika lub jednego z Wiceprezesów i Skarbnika Zarządu Głównego.
2. Wiarygodność innych pism i dokumentów potwierdzają dwa podpisy spośród Członków Zarządu.

§ 62.

Stowarzyszenie może tworzyć spółki i fundacje oraz przystępować do już istniejących i korzystać z osiągniętych dochodów na cele statutowe. Może prowadzić działalność gospodarczą.

Rozdział VII

ZMIANA STATUTU I ROZWIĄZANIE STOWARZYSZENIA

§ 63.

1. Uchwalanie statutu lub jego zmiana oraz podjęcie uchwały o rozwiązaniu Stowarzyszenia przez Kongres Stowarzyszenia wymaga kwalifikowanej większości 2/3 głosów, przy obecności co najmniej połowy delegatów uprawnionych do głosowania.
2. Uchwalenie statutu lub jego zmian oraz rozwiązanie Stowarzyszenia mogą być przedmiotem obrad Kongresu Stowarzyszenia wyłącznie wtedy gdy sprawy te zostały umieszczone w porządku obrad Kongresu Stowarzyszenia. Uchwalenie statutu lub jego zmian wywiera skutki prawne zgodnie z § 64.
3. Podejmując uchwałę o rozwiązaniu Stowarzyszenia, Kongres Stowarzyszenia określa sposób przeprowadzenia likwidacji oraz przeznaczenie majątku Stowarzyszenia.
4. W sprawach dotyczących rozwiązania, likwidacji Stowarzyszenia, nie uregulowanych w statucie, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o Stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 20, poz. 104, późniejszymi zmianami).

Rozdział VIII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 64.

Statut oraz jego zmiany wchodzi w życie po uprawomocnieniu się postanowienia sądu rejestrowego.

MARSZ SAPERÓW POLSKICH NA OBCZYŻNIE

Czarno-czerwoni, rodzina ma miła
Czarne to ziemia, Czerwona krew w żyłach
Razem tworzymy saperski ród, grono
A naszym godłem orzeł z koroną.

Ref.: Czarno-czerwoni, czarno-czerwoni
Moja rodzina, barwy mej broni
Czarno-czerwoni, czarno-czerwoni
Moja rodzina barwy mej broni.

Razem przetrwamy te lata wygnania
Serca tęsknotę i rozczarowania
Może, o Boże, dasz lepsze nam jutro
Żeby już skończyć tę tułaczkę smutną

Ref.: Czarno-czerwoni, czarno-czerwoni
Moja rodzina, barwy mej broni
Czarno-czerwoni, czarno-czerwoni
Moja rodzina barwy mej broni.

Polsko, Ojczyzno do Ciebie idziemy
Nasze bojowe sztandary niesiemy.
A chociaż droga jest pełna trudności
Saperzy wierni są hasłom wolności.

Ref.: Czarno-czerwoni, czarno-czerwoni
Moja rodzina, barwy mej broni
Czarno-czerwoni, czarno-czerwoni
Moja rodzina barwy mej broni

Polsko kochana, dziś jesteś już wolna
Koniec tułaczki, skończyła się wojna
Na Twym ołtarzu sztandary składamy
I na kolana przed Bogiem klękamy.

Ref.: Czarno-czerwoni, czarno-czerwoni
Moja rodzina, barwy mej broni
Czarno-czerwoni, czarno-czerwoni
Moja rodzina barwy mej broni.

Dzięki Ci Boże, Boże Łaskawy
Żeś doprowadził nas do Warszawy
Dzięki Królowo Polskiej Korony
Nasz marsz saperski jest zakończony.

LOGO STOWARZYSZENIA SAPERÓW POLSKICH

